

בעל הבית חייב לשלם לו עבור הוצאותיו יותר ממה שהשביחו.

וגם במשנתנו מתבאר אחד האופנים של דין זה:

כל אומן המשנה בעבודתו ממה שהורה לו בעל הבית כיצד לבצע את עבודתו,

כגון בעל הבית שנתן צמר לאומן והורה לו לצובעו בצבע אדום, ואילו האומן שינה וצבעו בצבע שחור, ידו של האומן היא על התחתונה. ואינו משלם לו בעל הבית את שכרו על עבודתו, אלא רק את הסכום כדלהלן:

אם היה השבח פחות מדמי הוצאותיו, אינו משלם לו אלא את שיעור השבח.

ואם היה השבח יותר על היציאה, משלם לו רק את הוצאותיו על הצבע, אך אינו משלם לו את השכר הראוי לו כפי עבודתו.

וזאת, על אף ששכרו מתחילה וקבע לו בשכרו תשלום מלא. כי היות שלא שכרו למלאכה באופן הזה, נעשה דינו כדין פועל העושה שלא מדעת בעל הבית, שידו על התחתונה.

אכן, אם הוזל שכר הפועלים בשוק, ויכול הוא למצוא פועלים אחרים בשלושים זוזים, אין הראשונים יכולים לתובעו שבעים זוזים בטענה שהפועלים האחרונים נכנסו תחתיהם, והרווח שלהם הוא. אלא ישלם להם רק חמישים זוזים, שהם דמי מחצית המלאכה שקבע עמהם.

אבל, אם בעל הבית הוא זה שחוזר בו, ידו של בעל הבית היא על התחתונה. וחייב לשלם להם את שכרם, יחסית למה שעשו.

אך אם הוזל שכר הפועלים, ויכול עתה לשכור פועלים להשלים את מחצית המלאכה השניה בשלושים זוזים, הוא חייב לשלם לראשונים שבעים זוזים, אף שלא עשו אלא מחצית המלאכה!⁽⁷⁾

במסכת בבא קמא מתבאר דין "היורד לשרה חברו שלא ברשות", שאם נטע אדם נטיעות בתוך שדה חברו שלא ברשות בעל השדה, הרי ידו של היורד היא על התחתונה. כלומר, יש לשום כמה השביחה הקרקע מחמת עבודתו, ואם השבח הוא יתר על הוצאותיו, נוטל היורד מבעל הבית רק את דמי הוצאותיו ואינו זכאי כלל בשבח. ואם דמי הוצאותיו של היורד היו יתר על השבח, נוטל מבעל הבית רק כדמי השבח, כי אין

האבד — "דאין אדם רוצה שתהא מלאכתו מותחלת ומופסקת, אף על פי שיכול להמתין". מבואר בדבריו דמשום קנין השכירות לבד בלא הטעם דדבר האבד הוא אין ידם על התחתונה.

7. ברש"י מבואר שאם הוזלה שכירות הפועלים, מקבלים הראשונים בשכרם יותר ממה שקצב עמם בתחילה. ודבריו צריכים ביאור —

הרא"ש ונמוק"י]. ובפשטות הביאור הוא, שאם חזרו בהם בדבר האבד, חיובם הוא משום שהפסידוהו. אבל בסיפא, כיון שאינו דבר האבד, לא הפסיד כלום. אלא שחיובו הוא היות ובהתחלת המלאכה חל קנין השכירות, ועל כן, כל החוזר בו לאחר שחלה השכירות, ידו על התחתונה. ובריטב"א עו ב הגדיר זאת באופן אחר קצת, שאם החלו במלאכה, הוי כעין דבר

והוינן בה: היכי דמי? כיצד הוא הטעה אותם?

אי דאמר ליה בעל הבית לשלוחו הפועל "לך שכור לי פועלים בארבעה זוזים", ואזל איהו השליח ואמר להו לפועלים שיהיה שכרם בתלתא, בשלשה זוזים בלבד, אם כן, תמוה, מדוע יש להם תערומת עליו.

"תרעומת" — מאי עבדתיה? איזו תרעומת יכולה להיות להם על השליח?

והרי הם פבור — שקלו בדעתם את הסכום המוזל שנקב להם בשכרם, וקביל, (8) הסכימו לעשות מלאכתו אף תמורת שלושה זוזים.

ואי דאמר ליה בעל הבית לשליח, שכור לי פועלים בתלתא, ואזל איהו ואמר להו לפועלים בארבעה, אם כן, תלוי הדבר כיצד התנה עמם השליח, וכפי שיתבאר.

היכי דמי? אי דאמר להו השליח "שכרכם עלי", מחוייב אני בעצמי לשלם לכם שכרכם, אם כן, ניתיב להו מדידיה, יתן להם השליח מממונו שלו את אותו דינר שהוסיף מדעתו, יתר על מה שנתרצה בעל הבית לשלם, וכפי שמבואר דין זה בכרייתא.

וכמו כן, כל החוזר בו מהשכירות של פועל, בין שחזר בו בעל הבית ובין שחזר בו הפועל — ידו של החוזר היא על התחתונה. ויבואר דין זה בגמרא.

גמרא:

ודנה הגמרא ומבארת את מה ששינוי בתחילת המשנה "השוכר את האומנין והטעו זה את זה".

ומדייקת הגמרא: "חזרו זה בזה הפועלים או בעל הבית משכירותם", לא קתני במשנה.

אלא נקט התנא בלשון "הטעו זה את זה".

והיינו, דאטעו פועלים אהרדי, שהטעו הפועלים זה את זה.

ומבארת הגמרא: היכי דמי?

דאמר ליה בעל הבית לאחד מפועליו: זיל, אזור לי פועלים, לך ושכור עבורי פועלים, וקצב לו סכום מסוים לשכרם.

ואזל איהו, הפועל השליח, ואטעינהו, והטעה אותם, בכך שהבטיח להם בשכרם סכום אחר ממה שאמר לו בעל הבית.

ולפי רש"י קשה, מה מרויח בעל הבית מכך שיחזור בו? והרי לדעתו משלם לראשונים את הרווח שהזולה העבודה, ואין הוא זוכה בה? ותירצו, שאכן אינו מרויח, אלא מדובר שם בכגון שחוזר בו מחמת שנאה וכדומה. אכן יש בראשונים שחלקו מטעם זה על רש"י [עיי' תוס' שאנץ ותוס' ר"פ].

8. כתב הרא"ש: ואפילו שווה עבודתם ארבעה, אינו משלם להם אלא שלושה, כיון שנתרצו

מדוע ישלם להם השוכר יותר מהמגיע להם לפי חשבון עבודתם? ומבאר הריטב"א, כיון שהזולה מלאכת פועלים, הרי אם יתן להם כפי שפסק עמם מתחילה, נמצאו נפסדים. שהרי אם ישכירו עצמם עתה למחצית היום השני, יקבלו פחות ממה שהיו מקבלים בשכרם אם הוא לא היה חוזר בו.

ובתוספות בד"ה השוכר נתקשו לדעת רש"י, כי מדברי הסוגיא לקמן, עז א, משמע שאם הזולה העבודה, מעוניין בעל הבית לחזור בו.

המגיע לעבודה שכזאת, מבעל הבית, כמבואר לעיל.⁽¹⁰⁾

ואם כן, קשה, מפני מה אין להם עליו אלא תרעומת, הרי חייב לשלם להם דינר זה משלו?

ומבאר הגמרא: **לא צריכא**, אכן מדובר שלא אמר שכרכם עלי. אלא, **דאמר להו שכרכם על בעל הבית**. ומשום כך אינו חייב להוסיף להם השליח משלו, לפי שאין הוא אלא שלוחו של בעל הבית, והוא הסכים לשוכרם רק בשלושה זווים.

ולכן, אין להם על השליח אלא תרעומת, על שהונה אותם ואמר להם במרמה שנתרצה בעל הבית לשלם להם ארבעה זווים.⁽¹¹⁾

ומקשה הגמרא: **ויליחי פועלים היכי**

דתניא, השוכר את הפועל כדי לעשות מלאכה בשדה שלו,⁽⁹⁾ והראהו השוכר לפועל שיעשה את המלאכה בשל חברו, והיינו, שציוהו לעשות מלאכתו בשדה חברו, אך הראהו כאילו היא שדה שלו, **נותן לו השוכר לפועל את שכרו משלם**, כשכר פועל בשוק, שהרי הוא זה ששכרו למלאכה.

והוזר השוכר, ונוטל מבעל הבית מה שהנהו, את שיעור שכר המלאכה המגיע עבור עבודה שכזו.

ואם כן, אף בנידון דידן, כיון שסיכם עמם השליח שכר שהוא גבוה ממה שאמר לו בעל הבית, ישלם זאת השליח משלו, שהרי הוא זה ששכרם, ואין להם דין ודברים עם בעל הבית אלא עמו.

אכן, אם השביחה השדה כשיעור מה שהוציא, יחזור ויטול השליח את השכר

לכך.

9. כתבו התוספות [ק"ח א ד"ה לעשות], "משמע דוקא לעשות בשלו, אז נותן לו שכר משלם. אבל סתמא, לא". והטעם בזה נראה, שאם שכרו לעשות בשלו נחשב הוא כשכירו. אבל שכרו לעשות בשל חברו, אין הוא אלא כשלוחו של בעל הקרקע. ואף דבסוגיין לא שכרו על דעת שיעשה בשלו, אף על פי כן חייב. משום שאמר להן "שכרכם עלי". אכן בהגהות חוות יאיר על הרי"ף ריש פרקין כתב, שהוא הדין אפילו בסתמא, אפילו שידעו שהוא של חברו. ומדבריו מבואר, ד"שכרכם עלי" הוא לאו דוקא, אלא כל שלא אמר "שכרכם על בעל הבית", חייב השליח לשלם שכרם משלו.

10. כן למד הבית יוסף סימן של"ב בדעת

רש"י. וטעם הדבר, כיון ששוה עבודתם ד' זווים, חייב בעל הבית לשלם ארבעה כדין "מה שהנהו". אבל מדברי הרמב"ם הל' שכירות פ"ט ה"ג דקדק הבית יוסף שם שאינו נוטל מבעל הבית אלא שלושה, כיון שלא נתרצה מתחילה אלא בשלושה זווים, ולא היה לו לשוכרם בארבעה. וכיון ששינה בשליחותו, איהו דאפסיד אנפשיה. ונדחק שם הבית יוסף בבאור "מה שהנהו". וכתב, "מאי דאמר ליה בעל הבית למיגר ביה, קרי הנהו". אמנם הב"ח למד בדברי הרמב"ם, שנוטל מבעל הבית שלושה, דוקא כשאין ההנאה יותר משלושה. אבל אם שווה עבודתם ארבעה, יודה הרמב"ם שחזור השליח ונוטל מבעל הבית ארבעה.

11. ובטור סימן שלב כתב דדוקא ארבעה, כמו ששילם להם, ואף ששוה מלאכתם יותר

נתרצה בעל הבית בארבעה, ויש לנו תערומת עליך. (14)

אופן נוסף מבארת הגמרא:

אי בעית אימא, הכא בשובר פועל שהוא בעצמו בעל הבית עסקינן. שאדם חשוב הוא הפועל הזה יותר משאר פועלים, כיון שיש לו שדות בעצמו, ואינו נשכר למלאכה בשדה אחרים אלא אם מקבל שכר גבוה. **דאמרו ליה פועלים שכאלו לשוכר אותם לעבודה אצלו: אי לאו דאמרת לן בארבעה,** הוה זילא בן מילתא לאתגורי. אין דרך אדם נכבד כמונו להשכיר את עצמו כשאר פועל אלא רק בשכר מרובה.

ואופן שלישי:

ואי בעית אימא, לעולם בפועלים רגילים עסקינן, ולא בפועל שהוא בעל הבית, **דאמרי ליה: כיון דאמרת לן בארבעה,** טרחינן ועבדינן לך עבידתא שפירתא יותר מעולה ואיכותית ממנהג פועלים רגילים המשתכרים בפחות.

מתגרי? (12) נראה מהו השכר שבו נשכרים פועלים למלאכה כזאת? שהרי אם השכר של פועל הוא שכר קבוע של ארבעה זוזים, אם כן, אף שלא סכמו עמו שישלם ארבעה, מכל מקום ישלם להם כדין העושה בשדה בעל הבית שלא מדעת בעל הבית שמשלם לו שכרו [אם אינו יתר על שבח שהשביח במלאכתו וכמבואר לעיל].

ואם דרך לשכור פועל בשלושה, אם כן אפילו תרעומת אין להם עליו שהרי לא הפסידם דבר. (13)

ומתוצת הגמרא שאלה זאת בארבעה אופנים:

האופן הראשון:

לא צריכא, דאיכא דמוגר המשכיר עצמו בארבעה ואיכא דמתגר בתלתא ואין המחיר קבוע בשוק.

דאמרו ליה פועלים לשוכר: אי לאו דאמרת לן בארבעה, טרחינן, ומתגרינן בארבעה לאדם אחר. ואם כן הזקתנו בזה שאמרת

הבית כפי מה שנהנה. הקשו האחרונים [מהר"ם שיף והגה' חו"י על הרי"ף] כיון שאמר בעל הבית בג' איך ניתן לחייבו בד' ותירצו, שרק לשליח אמר בג' אבל לפועלים לא אמר דבר ומשום כך דינו שמשלם מה שנהנה. ונראה לבאר יותר, שהרי שליחותו של השליח ששכרם בטלה כששינה מדברי בעל הבית ואם כן לא גרע דינם של הפועלים מכל דין יורד לשדה חברו ונטעו שלא ברשות שמ לו מה שנהנה או מה שהוציא מכספו להשבחת הקרקע.

14. השטמ"ק הביא דברי הריטב"א "אפילו רובא בד' אין הולכין בממון אחר הרוב" ומספק

מארבעה אינו חוזר ונוטל מבעל הבית, כדי שלא יהא הולך ועושה סחורה בפרתו של חברו.

12. הקשה המהרש"א במהדו"ב, הרי שייך תרעומת באמר לו בעל הבית בתלתא ואזל השליח ואמר להם בארבעה, ואף שדמי פועל בשוק ארבעה זוזים, נעמיד שמדובר בכגון שלא התחילו במלאכה, ומשום כך חוזר בו, ואין להם עליו אלא תרעומת. שהרי אין חייב לשלם אלא אם כן התחילו במלאכה? ותירץ, דבכהאי גוונא אפילו תרעומת אין להם עליו.

13. רש"י מפרש, אי מתגרי בד' ישלם בעל

השוכר אפילו תרעומת שהרי נתרצו לעשות מלאכתם בשלושה, עדיין יש להם להתרעם עליו, משום דאמרי ליה לשוכר: וכי לית לך, אינך סבור שיש לנהוג לפי דברי הכתוב במשלי [ג כז]: "אל תמנע טוב מבעליו"? ואם כן, לא היה לך לפחות לנו מהשכר שאמר בעל הבית.⁽¹⁵⁾

ודנה הגמרא, אם השיבו הפועלים לדברי השליח בשעה ששכרם, שמקבלים אנו כפי שאמר בעל הבית. מה היא כוונתם?

פשיטא, אי אמר ליה בעל הבית לשליח בתלתא, ואזל איהו אמר להו בארבעה, ואמרי ליה פועלים לשליח, רצוננו כמו שאמר בעל הבית, ודאי דעתייהו אעילויה.⁽¹⁶⁾ וכוונתם לומר, נאמן אתה עלינו שרצון בעל הבית להוסיף על שכרינו יותר משאר פועלים.⁽¹⁷⁾

אלא, אי אמר להו בעל הבית בארבעה,

והוינן בה: וליחזי עבידתייהו, אם אכן טרחו בה יותר משאר פועלים. שהרי אם אכן השביחו קרקעו יותר מהמקובל, על בעל הבית להוסיף בשכרם, כדין משביח שדה חברו, שנוטל ממנו שכר על מה שהנהגו.

ומתריצין: מדובר שאין ניכר הדבר בשדה, כגון **בריפקא**, שחפרו חריץ סביב השדה.

ומקשה הגמרא: **ריפקא נמי, מידע ידיע** אם חפרו חריץ מעולה יותר משאר פועלים!

ומתריצין: מדובר כאן בכגון דמלי, התמלא החריץ מים, ולא ידע. ומשום כך אין להם עליו אלא תרעומת.

ד. ואי בעית אימא, לעולם אכן מדובר דאמר ליה בעל הבית בארבעה, ואזל איהו השוכר ואמר להו לפועלים בתלתא.

ומה דקאמרת "פבור וקביל", ואין להם על

16. אבל התוספות פירשו, שלא נתרצו להפחית מהסכום הנקוב על ידי השליח, ומה שאמרו מהימנת לן דהכי אמר בעל הבית הכוונה אם יוסיף השוכר יותר מארבעה אין אנו מתרצים לעשות מלאכה בד' אלא כדברי בעל הבית. ואם כן שני דברים נפרדים הם א. דעתם תמיד להוסיף בשכרם. ב. ומשום כך מה שאמרו כדברי בעל הבית כוונתם רק אם יוסיף בעל הבית אין דעתנו להשתכר בד'.

17. אבל התוספות פירשו שמדובר באמר להם שכרכם עלי, והנידון לפי זה האם חייב השליח להוסיף להם את הדינר הרביעי משלו או כיון שאמרו כמו שאמר בעל הבית פטור.

יד פועל על התחתונה, ואינו מקבל אלא ג'. והרמ"ך חולק וסובר שאם רוב הפועלים נשכרים בארבעה מקבל ארבעה. והאחרונים בארו בדעת הרמ"ך שאף על פי שאין הולכים בממון אחר הרוב מכל מקום בכדי לקבוע את מנהג המדינה הולכים אחר הרוב.

15. מקשה הריטב"א, כיון שעשה לטובת בעל הבית, למה טובת הפועלים עדיפה? ומתריך הריטב"א, כיון שבעל הבית נתרצה לארבעה וגלי אדעתיה דניחא ליה, לא היה לו להפחית משכרם לטובת השוכר.

והמאירי מתריך, דעבודתם שווה ד' ואם כן לא היה לו להפחית משוויה. עוד דנו האחרונים דיתכן שלפועלים הנצרכים יותר לממון שייך יותר חיוב אל תמנע טוב מבעליו.

תא שמע, אשה האומרת לשלוחה: **הבא לי גיטי**, כלומר אמור לבעלי שישלח לי גיטי בידך, ותיעשה אתה לשלוחו של הבעל, לגרשני בנתינת הגט לידי.

ובא השליח לבעל, ואמר לו: **אשתך מינתה אותי כשליח קבלה**, וכך אמרה "התקבל לי גיטי".

והוא, הבעל, **אומר לשליח: הילך הגט כמו שאמרה האשה!**

אמר רב נחמן, אמר רכה בר אבוה אמר רב: אפילו הגיע גט לידה, באמצעות השליח, היא אינה מגורשת.

שהרי הבעל לא מינהו לשליח הולכה, והאשה אף היא לא מינתה אותו כשלוחה לקבלה, ומשום כך אינה מתגרשת בגט זה, שהרי לא נמסר לה ישירות מהבעל.

ומכל מקום, **שמעת מינה**, מדברי רב, **שאדיבורא דידיה סמיך**, שמאמין הבעל לדבריו של שליח האשה, ובאומרו שהוא נותן את הגט כמו שאמרה האשה, הוא סומך את דבריו על דברי השליח, ולא התכוון לומר שהוא עושה זאת כפי שהוא עצמו רוצה, ולכן הוא לא עשה אותו לשליח הולכה.

[וכיון שהאשה לא עשתה אותו שליח קבלה, היא אינה יכולה להתגרש על ידו].

דאי סלקא דעתך דאדיבורא דידיה קא סמיך, אם כן, מכי מטי גיטא לידה, מיהא תגרש,⁽¹⁸⁾ שהרי לא האמין הבעל לדבריו, ולא

ואזל איהו אמר להו בתלתא, ואמרי, והם ענו לו שהם מוכנים להשכיר את עצמם "כמו שאמר בעל הבית", יש להסתפק, מאי?

האם **אדיבורא דידיה**, על דבריו של השליח, **קא סמיכי**, והיינו, שלא נתכוונו להתנות עמו שלא יפחות מדברי בעל הבית, אלא כוונתם לומר שמקובל עליהם כי אכן זה המחיר שאמר בעל הבית, ועל דעת כן הם נשכרים, **דאמרי ליה הפועלים לשליח: מהימנת לן דהכי אמר בעל הבית.**

אולם, אף אם לא אמר בעל הבית כן, נתרצו לעשות מלאכתן אפילו בשלושה.

או דלמא, אדיבורא דבעל הבית סמיכי, ואינם מאמינים לדבריו, ולא נתרצו אלא למה שאמר בעל הבית, ומחויב לשלם להם ארבעה זוזים.

ומביאה הגמרא עתה ראייה לדבר, משליח גירושין. שנאמר בתורה בפרשת גירושין "וכתב לה ספר כריתות, ונתן בידה". ודרשו חכמים במסכת גיטין, שאין האשה מתגרשת אלא בנתינת הגט מידו לידה באופן ישיר.

אכן, אם מינה הבעל שליח לנתינת הגט, יד השליח היא כידו, ומתגרשת האשה בנתינת הגט מיד השליח לידה.

כמו כן, אם מינתה האשה שליח מטעמה לקבלת הגט, עומד השליח במקומה, ומתגרשת בשעה שנותן הבעל או שלוחו את הגט ליד שלוחה, ושליח זה קרוי "שליח קבלה".

הבעל לעילויא. וטובתו של הבעל למנותו לשליח הולכה. ואין לומר דעדיף לבעל אם

18. התוספות ביארו את ראת הגמרא: שכמו שלגבי פועלים דעתייהו אעילוייהו, כך דעת

אי נמי, אם היה אומר רב נחמן: **משיגיע לידה מגורשת**, והשליח אינו אלא שליח להולכה, **אלמא**, היה מוכח, **דאיבורא דידיה קסמיה**, ולא נתן לו את הגט אלא על דעת ששליח להולכה הוא, ולא לקבלה כרצון האשה.⁽¹⁹⁾

אלא התב, כאשר אמרה האשה לשליח "הבא לי גיטי", ובא לבעל ואמר לו: אשתך אמרה התקבל לי גיטי, הרי היא אינה מגורשת. והטעם **משום דעקר שליח לשליחותיה לגמרי!**

כלומר, אומדים אנו דעתו של השליח, **דאמר ליה**, שאמר השליח לבעל, איני רוצה לטרוח לתת את הגט ביד האשה. ועל כן, שליח לקבלה **הוינא**, ותתגרש מיד, ולא אצטרך לטרוח כדי לתת לה אותו. אבל לטרוח לבית האשה כשליח להולכה, לא **הוינא!** איני חפץ בכך. ומשום כך אינה מתגרשת, שהרי אינו שליח, לא לקבלה ולא להולכה.

ועתה שבה הגמרא ומבארת את מה ששנינו במשנה "הטעו זה את זה", באופן אחר:

שלח בידו את הגט אלא כרצון האשה, ואם כן שליח הולכה הוא, ומגורשת לכשיגיע גט לידה. שהרי רצון האשה שיעשהו הבעל לשלוחו.

ואם כן, הוא הדין במקרה של הפועלים, הם אינם מאמינים לדברי השליח, ומשום כך התנו שתהא שכירותם לפי מה שאמר בעל הבית.

אמר רב אשי:

ב-עו הכי השתא?! מהו הדמיון?! והרי אין הנידון דומה לראיה.

בשלמא אי אתמר איפכא, שהאשה אומרת לשלוחה התקבל לי גיטי, ואמר השליח לבעל "אשתך אמרה הבא לי גיטי", והוא, הבעל, **אומר הילך גט זה**, כמו שאמרה.

ועל כך **אמר רב נחמן**, **אמר רבה בר אבוח אמר רב: משיגיע גט לידו**, מגורשת.

אלמא, אז היה מוכח, **דאיבורא דידיה קסמיה**, ולכן, נותן לו את הגט כמו לשליח קבלה. ומשום כך היא מגורשת מיד.

תתגרש מהרה, רק כיון שלא מינתה אותו האשה לשלוחה הטוב ביותר אם יתמנה לכל הפחות כשליח הולכה.

19. ויש להקשות שמא ספק הוא לגמרא אם דעתו להולכה או קבלה, וכוונת הגמרא כשיגיע גט לידה מגורשת בודאי, בין אם כוונתו לקבלה ובין אם כוונתו להולכה? וכתבו האחורונים דמלשון הגמרא משמע אם לא יגיע גט לידה אינה מגורשת אפילו לא מספק אם כן מוכח דאיבורא דידיה סמיה.

יתמנה כשליח קבלה ותתגרש מיד, שהרי אין בכוחו של בעל למנותו כשליח קבלה והאשה אף היא לא מינתה אותו לכך, ואם כן אם לא ימנהו הבעל שלוחו להולכה כלל לא תתגרש. ומשום כך ודאי עדיף לו למנותו להולכה. וכתבו עוד "אבל אין לפרש דעילויא דבעל הוי מה שאינה מתגרשת מיד". וזהו טעם שדעתו למנותו להולכה, שאם כן בהמשך דברי הגמרא "אי אתמר איפכא משיגיע גט לידו גורשת דאיבורא דידיה קסמיה". לא יובן דהרי דעתו אעילויא — שלא תתגרש מהרה. אלא ודאי יעדיף הבעל אם